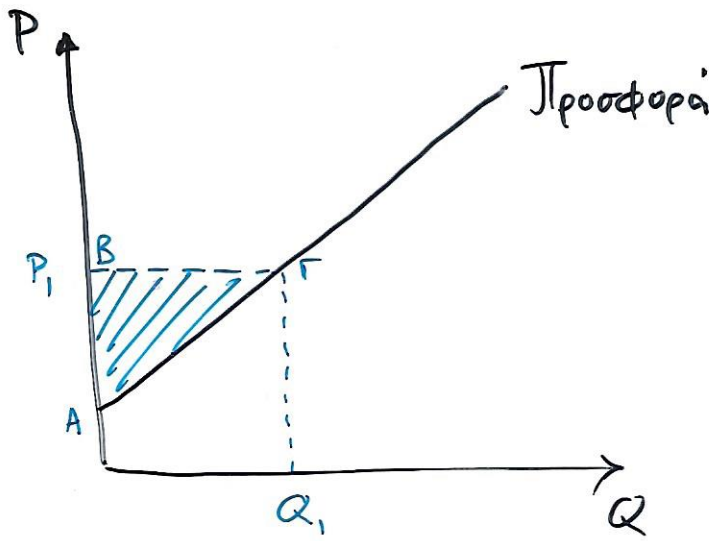
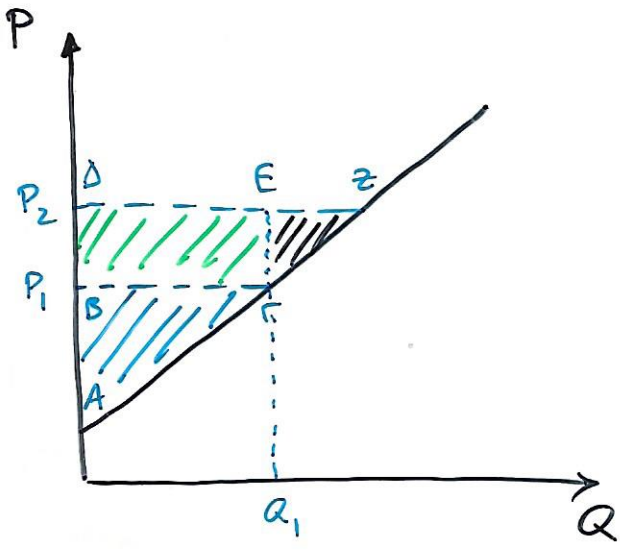

Πως μια ανώτερη τιμή αυξάνει το πλεόνασμα του παραγωγού.

Αρχική τιμή $P = P_1$
 Πλεόνασμα παραγωγού:
 Εμβαδόν (ΑΒΓ)

Νέα τιμή $P = P_2 > P_1$
 Πλεόνασμα παραγωγού:
 Εμβαδόν (Α Δ Ζ)

$(A \Delta Z) = (A B \Gamma) + (B \Gamma E \Delta) + (\Gamma E Z)$
 ↓
 Νέο πλεόνασμα παραγωγού
 Αρχικό πλεόνασμα παραγωγού
 Πρόσθετο πλεόνασμα παλαιών παραγωγών
 ↓
 Πλεόνασμα παραγωγού για νέους παραγωγούς
 ↓
 Εισήχθαι στην αγορά
 επειδή τους δόθηκε το
 κίνητρο της ^{νέας} υψηλότερης
 τιμής P_2

Συνολικό νέο πλεόνασμα παλαιών παραγωγών

Το πλεόνασμα παραγωγού (Π.Π.), μετρά το όφελος που αποκομίζουν οι πωλητές από την πώληση ενός αγαθού, δηλαδή το ανταλαμβάνονται οι ίδιοι οι πωλητές

Αποτελεσματικότητα της αγοράς

Καθορίζεται η κατανομή των παραγωγικών πόρων με κάποιο επιθυμητό τρόπο;

Η απάντηση στο θεμελιώδες αυτό ~~ε~~ ερώτημα, πρέπει να ~~γίνει~~ δοθεί λαμβάνοντας υπόψη τις επιθυμίες και τα συμφέροντα τόσο των αγοραστών όσο και των πωλητών.

Μέτρο οικονομικής ευημερίας: Συνολικό πλεόνασμα = $\overset{\text{(Π.Κ)}}{\text{Πλεόνασμα Καταναλωτή}} + \underset{\text{(Π.Π)}}{\text{Πλεόνασμα Παραγωγού}} =$

= Προθυμία πληρωτής αγοραστών - Ποσό που ~~απαβήλωνοι~~ αγοράσής +
+ Ποσό που εισπράτουν οι πωλητές - Κόστος πωλητών $\Rightarrow$

$\Rightarrow$ Συνολικό πλεόνασμα = Προθυμία πληρωτής για το αγαθό (ή αλλιώς αξία για τον αγοραστή) - Κόστος πωλητών

Αποτελεσματικότητα (efficiency) εξασφαλίζεται αν η κατανομή των φυσικών πόρων μεγιστοποιή το συνολικό πλεόνασμα.
(max) (Σ.Π.)

Σ.Π. ⇒ Max

Σε μία μη αποτελεσματική (αναποτελεσματική) κατανομή των φυσικών πόρων, οι αγοραστές και οι πωλητές δεν αποκομίζουν κάποια από τα οφέλη που προκύπτουν από το εμπόριο.

Π.χ. (α) Έστω ένα αγαθό που δεν παράγεται με το χαμηλότερο κόστος
↓
Μία μετατόπιση της παραγωγής από έναν παραγωγό υψηλού κόστους σε έναν άλλο χαμηλότερου κόστους θα αυξήσει το Σ.Π. ⇒ θα οδηγήσει σε πιο αποτελεσματική κατανομή.

(β) Έστω ένα αγαθό που καταναλώνεται από αγοραστές που δεν του δίνουν μεγάλη αξία (υπάρχουν άλλοι που το επιθυμούν περισσότερο και είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν περισσότερο γ' αυτό αλλά εντούτοις δεν το "χρύνονται").

↓
Η κατανομή μπορεί να γίνει πιο αποτελεσματική αν η κατανάλωση μετατοπιστεί προς εκείνους που τον αποδίδουν μεγαλύτερη αξία.

Δικαιοσύνη (equity) : Έχει να κάνει με την τίμια κατανομή της ευημερίας (του συνολικού πλεονάσματος) μεταξύ αγοραστών και πωλητών.

Προσοχή στη διάκριση μεταξύ

Αποτελεσματικότητας και Δικαιοσύνης

Μέγθος συνολικού πλεονάσματος (ή μέγθος πίτας)   Πως μοιράζεται το Σ.Π. (δηλ. η πίτα)

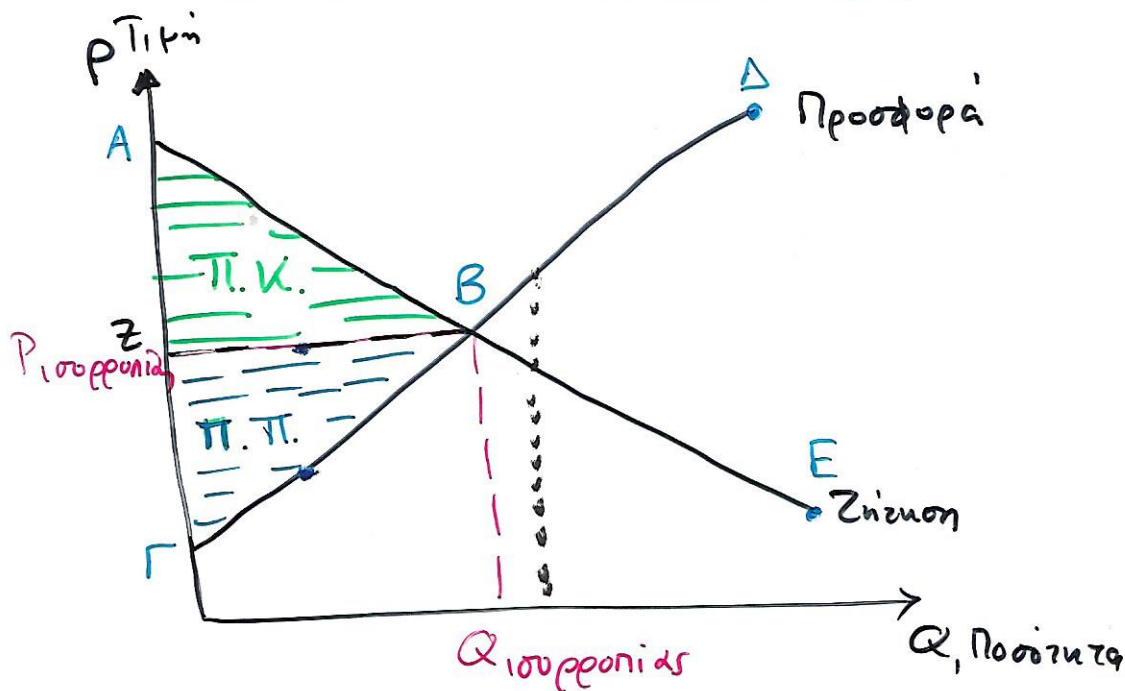
Μπορεί να αξιοποιηθεί με αντιυπεμενικά κριτήρια (Θετική οικονομική)

Συνδέεται με κανονιστικές κρίσεις
↓
Αντιυπόμενο κριτήριο της ποζιτικής φιλοσοφίας.

Συνήθως οι δύο στόχοι (δηλ. αποτελεσματικότητα και δικαιοσύνη) είναι **ΑΝΤΙΥΠΟΥΟΜΕΝΟΙ**

↓
Απαραίτητος ο συμβιβασμός τους κατά την άσκηση οικονομικής ποζιτικής

Πλεόνασμα Καταναλωτή (Π.Κ.) και Πλεόνασμα Παραγωγού (Π.Π.)
σε συνθήκες ισορροπίας της αγοράς.

Στο σημείο ισορροπίας (B), Συνολικό Πλεόνασμα = Π.Κ. + Π.Π. =

$$= (ABz) + (BΓz) =$$

$$= (ABΓ) \text{ δηλ. Εμβαδόν}$$

ανάμεσα στην υψηλότερη ζήτηση και την υψηλότερη προσφορά.

Ερώτηση: 'Όταν η αγορά ισορροπεί (σημείο B με $P_{ισ}$ και $Q_{ισ}$) η κατανομή των φυσικών πόρων είναι αποτελεσματική;

ή αλλιώς. Μεγιστοποιείται το Συνολικό πλεόνασμα στο σημείο B;

Απάντηση: ΝΑΙ και γ' αυτό πρέπει να αφήσουμε τις αγορές ελεύθερες να προσεγγίσουν "μόνες" τας το σημείο ισορροπίας (B. Τότε κατούλης τιμής και προσφοράς)

Εξήγηση

Η τιμή (P_{10}) καθορίζει ποιοι αγοραστές και ποιοι πωλητές συμμετέχουν στην αγορά.

Αγοραστές: Συμμετέχουν ^{μόνο} όσοι αποδίδουν στο αγαθό αξία (πρόθυμια πληρωμής) μεγαλύτερη από την τιμή (P_{10})
Αυτοί αντιπροσωπεύονται από το τμήμα $\overline{AB}$ της καμπύλης ζήτησης

Πωλητές: Συμμετέχουν μόνο εκείνοι για τους οποίους το κόστος είναι μικρότερο από την P_{10} . (Τμήμα ΓB της καμπύλης προσφοράς)

Παρατηρούμε ότι: Για $Q < Q_{10}$. $\Rightarrow$

$\Rightarrow$ Αξία για τους αγοραστές $>$ Κόστος πωλητών

$\Rightarrow$ Η αύξηση της ποσότητας αυξάνει το Σ.Π.

$\Rightarrow$ Από συνεχή να συμβαίνει μέχρι το Q_{10} .

Όταν γίνει $Q > Q_{10}$ τότε

$\Rightarrow$ Αξία για τους αγοραστές $<$ Κόστος πωλητών

$\Rightarrow$ Παραγωγή επιπλέον αγαθού μειώνει το Σ.Π.

Αρα όταν $Q = Q_{10} \Rightarrow$ Σ.Π είναι μέγιστο

Συμπέρασμα : Χρησιμοποιώντας τα εργαλεία Παρέτα

Κατανομή και Παρέτα Παραγωγή αποδείξαμε

ότι οι δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης
κατανέμουν αποτελεσματικά τον παραγωγικό
πόρο.

Το "άορα χέρι" καθοδηγεί τις ατομικές μας πράξεις
στην μεγιστοποίηση του συνολικού οφέλους (ή αλλιώς
συνολικού ηλιοστάσιου) αμοιβαίων + πωλητών.

Η έννοια της αποτελεσματικότητας κατά Pareto

(Wilfredo Pareto, Ιταλός Οικονομολόγος
1849-1923)

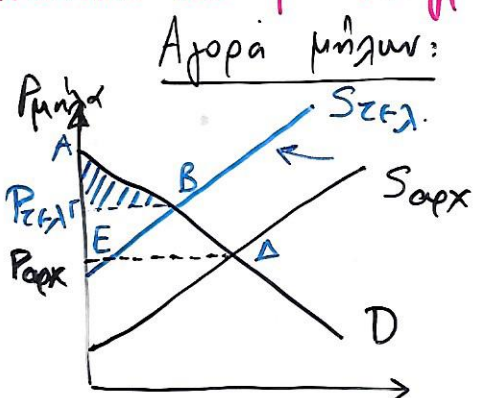
Μια κατανομή πόρων είναι αποτελεσματική κατά Pareto αν
είναι αδύνατο να γίνει μια αλλαγή η οποία θα βελτιώσει
την οικονομική θέση ενός ατόμου χωρίς ταυτόχρονα να χειρο-
τερέψει την οικονομική θέση κάποιου άλλου.

Διαφορετικά, αν γίνει μία ανακατανομή πόρων (π.χ. με εμπόριο)
κατά την οποία καλύτερη ή οικονομική θέση ενός ατόμου και ταυτόχρονα
καλύτερη ή μίση ίδια η οικονομική θέση του άλλου ατόμου τότε
όχι έχουμε μια βελτίωση κατά Pareto.

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων (από καταναλωτή και παραγωγό)
συνεχίζεται μέχρι όσον εξακολουθεί να υπάρχει περίπτωση βελτίωσης
κατά Pareto.

Εφαρμογές Κεφαλαίου 7

1. Ένας πρώτος λαγός καταστρέφει τη μισή σοδιά μήλων. Τι θα συμβεί στο ητόνασμα καταναλωτή στην αγορά μήλων; Τι θα συμβεί στο ητόνασμα παραγωγού στην αγορά αχλαδιών; Αποτυπώστε τις απαντήσεις σας με διαγράμματα.

Αγορά μήλων: Ο πρώτος λαγός θα μειώσει την προσφορά

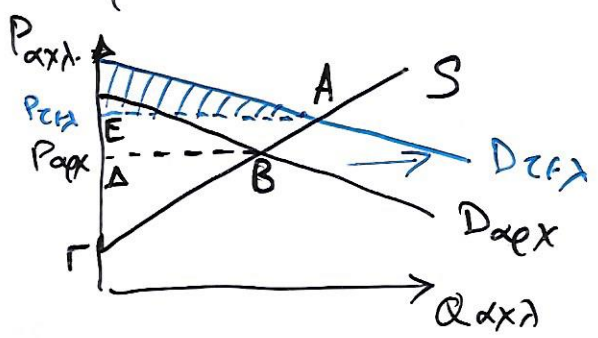
Η χαμηλότερη προσφορά θα μετατοπιστεί από $S_{αρχ} \rightarrow S_{τελ}$

Η τιμή θα ανέβει από $P_{αρχ}$ σε $P_{τελ}$ (ισορροπία)

Αρχικό ητόνασμα καταναλωτή: (ΑΕΔ)
Τελικό ητόνασμα καταναλωτή (ΑΒΓ)

Μείωση ητόνασματος παραγωγού (ΑΕΔ) καταναλωτή

Αγορά αχλαδιών: Τα αχλάδια είναι υποκατάστατο αγαθό των μήλων. Θα υπάρξει αύξηση στη ζήτηση αχλαδιών

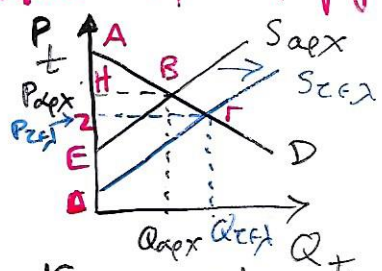

Η χαμηλότερη ζήτηση των αχλαδιών θα μετατοπιστεί από $D_{αρχ} \rightarrow D_{τελ}$

Η τιμή ισορροπίας θα ανέβει από $P_{αρχ} \rightarrow P_{τελ}$.

Το ητόνασμα παραγωγού αχλαδιών θα αυξηθεί (από ΒΓΔ σε ΑΓΕ)

2. Μια τεχνολογική εξέλιξη μειώνει το κόστος παραγωγής tablet.
α. Τι συμβαίνει στην τιμή, την ποσότητα, το ητόνασμα καταναλωτή και το ητόνασμα παραγωγού στην αγορά tablet;

Μείωση κόστους παραγωγής
Αύξηση προσφοράς από $S_{αρχ}$ σε $S_{τελ}$

Τιμή $P_{αρχ} \rightarrow P_{τελ}$ μειώνεται
Ποσότητα $Q_{αρχ} \rightarrow Q_{τελ}$ αυξάνεται

Ητόνασμα παραγωγού: (ΒΗΕ) $\rightarrow$ (ΓΖΔ)

Ητόνασμα καταναλωτή (ΑΒΗ) $\rightarrow$ (ΑΓΖ) αυξάνεται

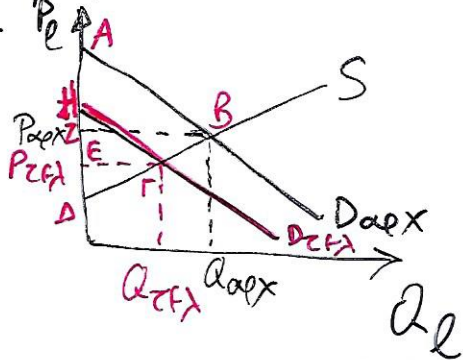

β. Τι συμβαίνει στην αγορά των laptops;

Τα tablets και τα laptops είναι υποκατάστατα αγαθά.

Αρα η μείωση της τιμής των tablets θα μειώσει την ζήτηση των laptops.

Αγορά laptops:

$P_{αρχ} \rightarrow P_{τελ}$ πείφτη

$Q_{αρχ} \rightarrow Q_{τελ}$ πέφτη

Πλεόνασμα καταναλωτή: $(ABZ) \rightarrow (ΓΕΗ)$

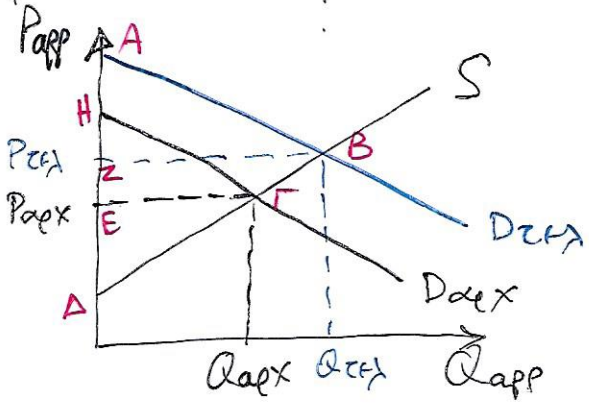
Πλεόνασμα παραγωγού: $(BZΔ) \rightarrow (ΓΕΔ)$ πείφτη

Οι παραγωγοί laptops είναι δυσάρεστημένοι

γ. Τα tablets και οι εφαρμογές (applications) είναι συμπληρωματικά αγαθά. Τι συμβαίνει στην αγορά applications;

Η μείωση της τιμής των tablets αυξάνει τη ζήτηση των applications

Αγορά applications:

$P_{αρχ} \rightarrow P_{τελ}$ αυξάνη

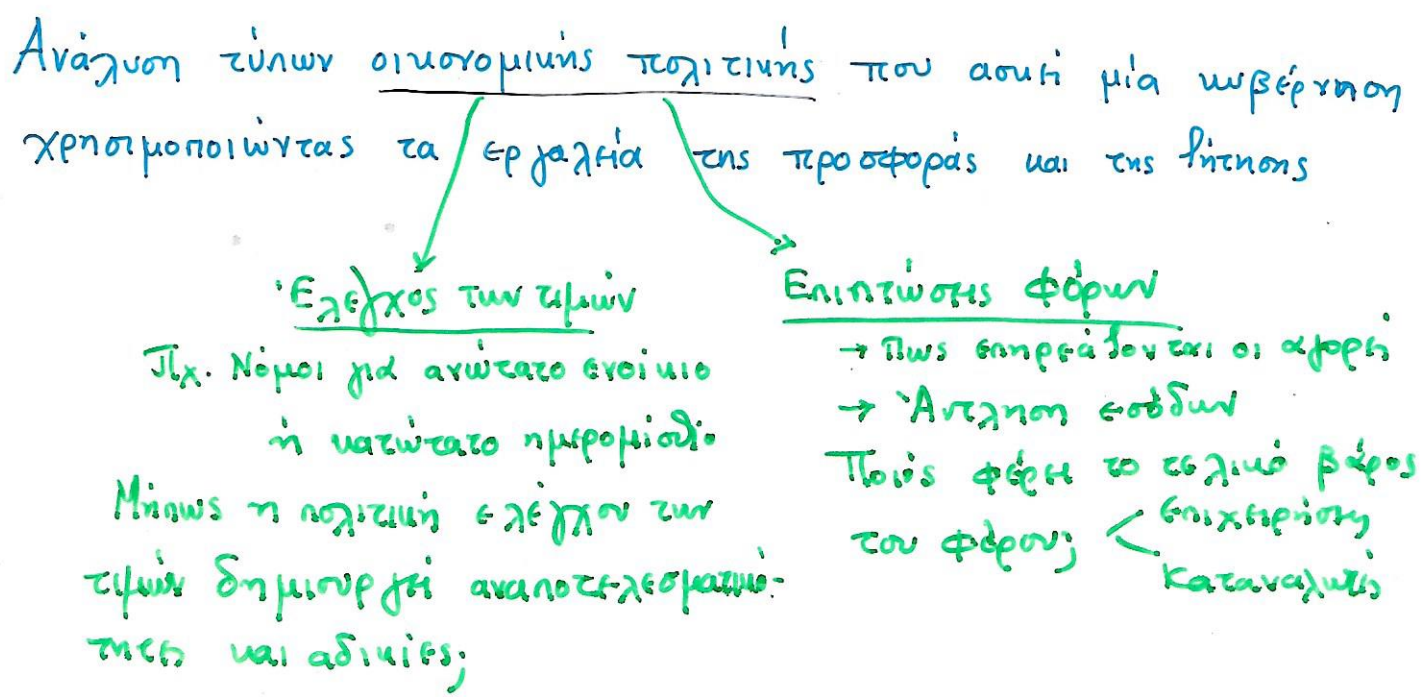
$Q_{αρχ} \rightarrow Q_{τελ}$ αυξάνη

Πλεόνασμα καταναλωτή: $(ΓΕΗ) \rightarrow (ABZ)$

Πλεόνασμα παραγωγού: $(ΓΕΔ) \rightarrow (BZΔ)$ αυξάνη

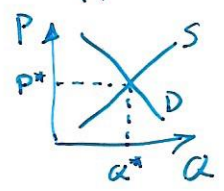
Οι παραγωγοί applications είναι ευχαριστημένοι

Κεφάλαιο 8 - Προσφορά, Ζήτηση και Κρατικές Πολιτικές

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

Τιμή ισορροπίας (P^*):

Επιτυχή και οικονομική αποτελεσματικότητα στην εκτιθέτη αγορά, αλλά είναι πιθανόν να μην είναι όλοι ευχαριστημένοι

Διαμαρτυρίες καταναλωτών για πολύ υψηλή P^*
 Διαμαρτυρίες παραγωγών για πολύ χαμηλή P^*

Δύο ομάδες πίεσης:

- α) Πιθανόν οι καταναλωτές ισχυρότερη ομάδα πίεσης → (πληθών)
- Κράτος επιβάλλει δια νόμου τιμή αφοφής ή ανώτατη τιμή (price ceiling)
- β) Πιθανόν οι παραγωγοί ισχυρότερη ομάδα πίεσης →
- Κράτος επιβάλλει δια νόμου κατώτατη τιμή (price floor)